Bubi

Bubi, bube, Bohobé, o **Bube–Benga** (Bobe, Bubi) és una llengua bantu o bantoide parlada pels bubis, un poble bantu nadiu, i antigament poble principal, de l'illa de Bioko, a Guinea Equatorial. La llengua fou portada a Bioko des del continent fa uns 3.000 anys quan els bubis arribaren a l'illa.[2]

Bubi	
Bube, bohobé	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
51.000 (2011)[1] principalment a Bioko	
Parlants nadius	20.000
Parlat a	Guinea Equatorial, Gabon
Autòcton de	Bioko Nord i Bioko Sud
Classificació lingüística	
llengua humana llengües nigerocongoleses llengües congoatlàntiques llengües volta-congoleses llengües Benué-Congo llengües bantoides llengües bantoides meridionals llengües bantus	
Codis	
ISO 639-2	bvb
ISO 639-3	bvb
Glottolog	bube1242 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/bube1242)
Ethnologue.com	bvb (http://www.ethnologue.com/language/bvb)
IETF	bvb

Té al voltant de 50.000 parlants amb tres variants: Nord, Sud i Centre-Est. Es caracteritza pel caràcter tonal i la divergència de les paraules pel gènere. L'idioma també és parlat per nadius bubi de Gabon i Camerun.

La llengua bubi es divideix en sis dialectes diferents que varien a les regions nord i sud de l'illa de Bioko. Per exemple, al nord la gent parla *Rebola* i les seves variants: *Basile*, *Banapa* i *Basupa*. Tanmateix al nord-est es parla *Bakake*.

El bubi també es parla en una àrea petita al continent propera a l'illa, on els parlants estan canviant al wumboko.[3] Han estat reportats com a "Bube", "Bubia", o "Wovea" (vegeu Wovea).

El primer llibre de text de bubi a anglès fou escrit en 1875 per William Barleycorn, un missioner metodista primitiu de l'era d'ascendència Igbo i fernandino, mentre predicava a la vila bubi de Basupu. S'ha publicat un diccionari oficial de la llengua i una guia gramatical pel reconegut estudiós bubi Justo Bolekia Boleká.

Contingut

Variants
Referències
Bibliografia
Enllaços externs

Variants

El bubi presenta variacions dialectals, a continuació es presenta una comparació lèxica dels numerals de l'1 al 10:[4]

GLOSSA	Bubi septentrional	Bubi nord-occidental	Bubi meridional
'1'	buule	buule	muule
'2'	eppa	eppa	memba
'3'	betta	betta	metta
'4'	yeele	yeele	myeeme
'5'	betto	betto	metto
'6'	ra'a 6	ra'a 6	metto na muule 5+1
'7'	ra'a la buule 6+1	ra'a la buule 6+1	metto na memba 5+2
'8'	yeele ketoppa 4x2	ra'a la eppa 6+2	metto na metta 5+3
'9'	yeele ketoppa la buule 4x2+1	baa buule ka yo 10-1	metto na myeene 5+4
'10'	yo	yo	myo

Referències

1. Bubi reference (http://archive.ethnologue.com/16/show_language.asp?code=bvb) at *Ethnologue* (16th ed., 2009)
2. EquatorialGuinea.org; Consultat 12/08/1998 (http://web.archive.org/web/19990903061913/http://www.equatorialguinea.org/event1390/event_show.htm?doc_id=2715)
3. Harald Hammarström (2013) *Review of the Ethnologue, 16th Ed.*
4. C. Junyent, *Las lenguas del mundo*, p. 66

Bibliografia

- **(anglès)** Joseph Biddulph *Fernandian: the Bubi Bantu language of Bioco/Fernando Po : some notes and commentary*, Languages Information Centre, Pontypridd, Pays de Galles, 1988, 24 p. ISBN 9780948565380
- **(castellà)** Isidoro Abad (R. P.), *Elementos de la gramática bubi*, Ed. del Corazón de María, Madrid, 1928, 151 p.
- **(castellà)** Antonio Aymemi (R. P.), *Diccionario español-bubi*, Ed. del Corazón de María, Madrid, 1928, 342 p.
- **(castellà)** Justo Bolekia Boleká, *Curso de lengua Bubi*, Centro Cultural Hispano-Guineano, Malabo, 1991, 175 p. ISBN 84-7232-608-X
- **(castellà)** Justo Bolekia Boleka, *Lingüística bantú a través del bubi*, Ediciones Universidad de Salamanca, Salamanque, 2008, 191 p. ISBN 9788474814927
- **(castellà)** Joaquín Juanola, *Primer paso á la lengua bubí [in Fernando Póo] : ó sea Ensayo á una gramática de este idioma; seguido de tres apéndices: sobre el lenguaje bubí de Concepción, sobre el de San Carlos, sobre unas cuantas notas de sintáxis*, impr. de A. Pérez Dubrull, Madrid, 1890, 189 p.
- Théophile Obenga (dir.), « Enquête linguistique sur le bubi, langue bantu insulaire de Guinée équatoriale », in *Les Peuples Bantu, migrations, expansion et identité culturelle : actes du colloque international, Libreville, 1-6 avril 1985*, Éd. l'Harmattan ; Libreville : CICIBA, 1989, vol. 1, p. 76 et suiv.

Enllaços externs

- Curs de bubi (http://www.bisila.com/cursob.htm) en castellà

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Bubi&oldid=23815927»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 18 juny 2020 a les 03:35.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.